

Водич за контролу ризика од хемикалија за послодавце

Подударање Директиве о хемијским агенсима
и REACH уредбе на радном месту

Садржај

Мишљење Саветодавног одбора за безбедност и здравље на раду	3
Потреба за водичем	3
Важне поруке	3
Примена водича	3
Мандат за овај рад	4
Водич	4
Увод	4
Како REACH пружа информације	6
Кратко поређење REACH уредбе и CAD	7
Како се захтеви прописани у REACH и CAD уклапају	8
Приступ за послодавце корак по корак	11
Резиме најважнијих тачака	13
Додатак 1: Други аспекти REACH уредбе који могу утицати на послодавце	13
Употреба коју не подржава носилац регистрације	13
Употреба супстанци које изазивају велику забринутост или супстанци које су предмет рестрикције	13
Додатак 2: Референтне вредности за ниво изложености	14
Уопштено	14
Границе изложености на раду (OEL)	15
Прихватљив ниво изложености оператера (AOEL)	15
Ниво изложености супстанци испод ког се не очекује појављивање штетних ефеката (DNEL) и Концентрација за коју се предвиђа да нема ефекат (PNEC)	15
Разматрање	16

Мишљење Саветодавног одбора за безбедност и здравље на раду

Радна група за хемикалије позива Саветодавни одбор да прихвати водич REACH и CAD¹ на радном месту – водич за послодавце о контроли ризика од хемикалија.

Потреба за водичем

2008. године, радна група за хемикалије је препознала потребу за водичем за послодавце о подударању Директиве о хемијским агенсима (CAD) и REACH уредбе. Како би испунила овај циљ, радна група је израдила нацрт водича. Водич описује, корак по корак, шта послодавци треба да раде како би испунили обавезе које су прописане релативно новом, REACH Уредбом, и CAD директивом која представља основни правни оквир и за коју већ постоји водич.² Овај водич посебно показује да процес процене ризика може испунити и захтеве које прописује REACH и захтеве прописане CAD директивом.

Важне поруке

Важне поруке за послодавце су:

- REACH уредба би требало да побољша безбедност и здравље запослених обезбеђујући више информација, креирањем нових начина за комуникацију између послодавца и добављача и повлачењем са тржишта супстанци које изазивају велику забринутост.
- Иако је REACH нови систем и нови начин размишљања, захтеви прописани CAD (како је уведено у националном законодавству држава чланица) су и даље важећи.
- Увођење REACH не значи да се обавезе послодавца дуплирају. У многим случајевима, уколико послодавци испуњавају обавезе прописане у CAD, они имају мало више посла који обухвата преглед управљања ризицима, у светлу нових информација које су примљене помоћу REACH, и увођење промена уколико је то потребно.

Примена водича

Намера је да водич формира један документ који ће објаснити захтеве за безбедност и здравље на раду који су прописани у REACH и CAD на нивоу Европске Уније. Националне институције у државама чланицама и социјални партнери су позвани да прилагоде водич посебним условима на националном нивоу и захтевима у сопственој држави чланица. Овакво прилагођавање је важно зато што су послодавци дужни да испуне одредбе из националног законодавства које уводи одредбе из CAD, као и REACH, који се као уредба Европске Заједнице примењује директно.

¹ У овом водичу термин CAD се односи на релевантне захтеве Европске Заједнице из области безбедности и здравља на раду прописане „Оквирном Директивом“ (89/391/EЗ), заједно са другим захтевима директива. Директива Савета 89/391/ЕЕЗ, „Оквирна Директива“ је увела мере за охрабрење побољшања безбедности и здравља запослених на раду. Оквирна директива има бројне „ћерке“ директиве које обухватају бројне теме укључујући минималне захтеве за безбедност и здравље на раду, опрему за личну заштиту и заштиту запослених од ризика у вези са изложеношћу хемијским, физичким и биолошким агенсима. За хемикалије, најважније директиве, које су у водичу наведене као „Директива о хемијским агенсима“, су Директиве Савета о заштити безбедности и здравља запослених од ризика у вези са хемијским агенсима на раду (98/24/EЗ) и о заштити запослених од ризика у вези са изложеношћу карциногенима и мутагенима на раду (2004/37/EЗ).

² <http://bookshop.europa.eu/eubookshop/publicationDetails!print.action?pubuid=259290>

Мандат за овај рад

Продужени мандат радне групе до 2009. године је укључивао специфични циљ да се „испита однос између „Нивоа изложености супстанци испод ког се не очекује појављивање штетних ефеката“ (DNEL) и „Границе изложености на раду (OEL)“ у оквиру REACH“. Радна група се, радећи на овом циљу, једногласно сложила да не постоје једноставни односи између DNEL и OEL и да је прави проблем за послодавце био како да одговоре на захтеве које прописује REACH, као и на старе захтеве прописане законодавством о безбедности и здрављу на раду. Иако REACH углавном утиче на произвођаче и увознике супстанци, ова уредба прописује дужности и за послодавце (као „даље кориснике“). Резултат овог рада је водич који је Саветодавни одбор усвојио 10/12/2009. Посебно питање односа између DNEL и OEL је описано у Додатку 2 овог водича.

Водич

Овај водич описује, корак по корак, како послодавци могу да испуне своје обавезе које су прописане REACH уредбом и Директивом о хемијским агенсима (CAD) које се примењују на особе које рукују хемијским супстанцама.³ Иако је REACH релативно нова уредба, а CAD представља основни правни оквир, једна процена ризика често може да испуни све захтеве прописане REACH Уредбом и CAD.

Водич је основни документ који објашњава захтеве у области безбедности и здравља на раду прописане REACH Уредбом и Директивом о хемијским агенсима (CAD) на нивоу Европске Уније. Националне институције држава чланица и социјални партнери су позвани да прилагоде водич посебним условима на националном нивоу и захтевима у сопственој држави чланици. Овакво прилагођавање је важно зато што су послодавци дужни да испуне одредбе из националног законодавства које уводи одредбе из CAD, као и REACH који се као уредба Европске Заједнице примењује директно.

Водич није замена за правне акте, и биће прегледан након искуства у примени REACH и CAD. Послодавци такође могу да потраже релевантне водиче о REACH које је објавила Европска агенција за хемикалије (ECHA), као и све националне водиче за CAD, у зависности од уведених одредби у њиховој држави чланици.⁴

Увод

2006. године Европа је донела нову Уредбу која се зове REACH. То је нови систем успостављен широм ЕУ како би се контролисала употреба хемикалија, са циљем да:

- се што је више могуће смање штетни ефекти хемикалија по људско здравље и животну средину;
- се промовише иновација и да се пронађу нови и безбеднији начини за употребу хемикалија; и
- да се одржи тржиште међу државама у ЕУ.

³ REACH је уредба 1907/2006 Европског парламента и Савета од 18. децембра 2006. године о Регистрацији, евалуацији, ауторизацији и рестрикцији хемикалија. У овом водичу, термин „CAD“ се односи на релевантне захтеве из области безбедности и здравља на раду прописане „Оквирном Директивом“ (89/391/ЕЗ), заједно са другим релевантним захтевима директива. Директива Савета 89/391/ЕЕЗ, „Оквирна Директива“ је увела мере за охрабрење побољшања безбедности и здравља запослених на раду. Оквирна директива има бројне „ћерке“ директиве које обухватају бројне теме укључујући минималне захтеве за безбедност и здравље на раду, опрему за личну заштиту и заштиту запослених од ризика у вези са изложеношћу хемијским, физичким и биолошким агенсима. За хемикалије, најважније директиве, које су у водичу наведене као „Директива о хемијским агенсима“, су Директиве Савета о заштити безбедности и здравља запослених од ризика у вези са хемијским агенсима на раду (98/24/ЕЗ) и о заштити запослених од ризика у вези са изложеношћу карциногенима и мутагенима на раду (2004/37/ЕЗ).

⁴ ECHA, нова Европска агенција за хемикалије је основана у Хелсинкију, у Финској, са циљем да управља радом европског REACH система. Посетите <http://echa.europa.eu/>

REACH представља велику промену у начину регулисања хемикалија. Углавном утиче на компаније које производе или увозе хемикалије у ЕУ. Компаније су дужне да својим корисницима и надлежним институцијама обезбеде много више информација него раније нпр. о безбедној употреби хемикалија.

REACH налаже и одговорност за компаније које користе хемикалије. Неке дужности прописане REACH Уредбом ће се применити на послодавце који већ имају обавезу да процене ризике у оквиру CAD.

У REACH Уредби се користи нова терминологија која је објашњена у овом водичу.

Према REACH скоро све може бити класификовано као „супстанца“, „смеша“ или „препарат“ и „артикал“.

„Супстанца“ је било који хемијски елемент или његова једињења. Супстанца не мора да буде опасна како би се за њу примењивале одредбе из REACH.

„Смеша“ је хемијски производ који се састоји од неколико супстанци, али који није „артикал“. Примери су већина боја, мастила, тонера у штампачима или избељивачи.

Реч „препарат“ има исто значење као и реч „смеша“.

„Артикал“ је било који предмет за који су важније карактеристике дизајна од хемијског састава. Иако звучи компликовано, углавном је врло једноставно. Примери укључују свакодневне предмете као што су аутомобили, столови или рачунари.

„Даљи корисник“ је било која особа (или компанија) у Европи која користи супстанцу или смешу. То укључује послодавце, али не укључује произвођача или увозника супстанце или смеше, дистрибутере нити потрошаче. У овом водичу, где се разматрају одговорности прописане REACH уредбом, послодавци се називају даљим корисницима.

„Носилац регистрације“ је произвођач или увозник супстанце. Носилац регистрације прикупља највише информација које су прописане REACH Уредбом.

„Добављач“ или „учесник у ланцу набавке“ је било који произвођач, увозник, дистрибутер или даљи корисник који „пласира супстанцу или смешу на тржиште“. Термини „добављач“ и „учесник у ланцу набавке“ се мало разликују у REACH Уредби, али имају сличне посебне дужности у вези са пласирањем информација у ланцу набавке.

„Пласирање супстанце на тржиште“ значи учинити супстанцу доступном другој особи у Европи, путем трговине, размене, позајмице или поклона.

„Сценарио изложености“ описује начин на који супстанца или смеша може да се употребљава и укључује „мере за управљање ризицима“ и „оперативне услове“ који контролишу изложеност људи и окружења за сваки сценарио (тј. употребу).

„Мере за управљање ризицима“ и „оперативни услови“ описују контролне мере које је потребно применити за одређену супстанцу или смешу, као и сценарио изложености. На пример, ограђена просторија за бојење спрејевима.

Текст REACH и CAD су уређени у правне чланове са редним бројем.

Како REACH пружа информације

У оквиру REACH уредбе, носиоци регистрације (произвођачи и увозници супстанци) морају да региструју у Европској агенцији за хемикалије сваку супстанцу коју произведу у ЕУ, или увезу у ЕУ у количинама од једне или више тона годишње.⁵ Регистрација се спроводи у складу са низом рокова од 1. децембра 2010. до 1. јуна 2018. године.

Регистрација укључује доставу досијеа са техничким информацијама Европској агенцији за хемикалије електронским путем. То може значити да ће носилац регистрације добити нове информације о супстанци како би допунио знање о опасностима и ризицима. Информације о заштити здравља и животне средине су јавно доступне, укључујући и даље кориснике. Информације укључују идентитет носиоца регистрације, идентитет супстанце, препознате употребе супстанце и, уколико је потребно, релевантне информације о употреби и изложености.⁶

Обавеза има највише за супстанце које су класификоване као „опасне“. Супстанце које нису класификоване као опасне укључују мање обавеза, а даљем кориснику је потребно мање смерница за безбедну употребу супстанце на радном месту.

Уколико се супстанца која се региструје производи или увози у количинама од 10 или више тона годишње, носиоци регистрације морају да изврше процену безбедности од хемикалија (CSA) и да употпуне извештај о безбедности од хемикалија (CSR)⁷.

Све мере за одговарајућу контролу ризика које су препознате током CSA се морају проследити низ ланац набавке до даљих корисника, путем „листа са подацима о безбедности“⁸. Уколико је супстанца класификована као:

- опасна према Уредби о класификацији, обележавању и паковању (CLP);
 - опасна према Директиви о опасним супстанцама, до децембра 2010. године;
- или
- има одређена својства која су штетна по животну средину;

носилац регистрације ће морати да креира сценарио изложености за сваку препознату употребу те супстанце^{9 10 11}. Сценарије изложености је потребно додати листама са подацима о безбедности¹². Даљи корисник мора да провери да ли је начин на који употребљава супстанцу обухваћен сценаријом изложености.

REACH прописује и да даљи корисници проследе информације кроз ланац набавке добављачима и носиоцима регистрације¹³. Може се десити да даљи корисник употребљава супстанцу на посебан начин. Даљи корисници могу обавестити своје добављаче о оваквој употреби и захтевати да носилац регистрације овакву употребу уврсти у CSA и CSR. Учесници у ланцу набавке морају да проследе овакав захтев кроз ланац набавке¹⁴. Али, уколико даљи корисник жели да држи у тајности посебну употребу, он има додатне дужности: погледајте одељак 2.10 и Додатак 1 у овом документу.

⁵ Дужност да се региструју супстанце, чисте или у смеши (или препаратима) је прописана REACH Уредбом, члан 6.1.

⁶ REACH, члан 10.а

⁷ REACH, члан 14.1

⁸ REACH, чланови 14.6 и 31

⁹ „Уредба о класификацији, обележавању и паковању“ или CLP је Уредба (ЕЗ) 1272/2008, Европског Савета и Парламента од 16. децембра 2008. године, о класификацији, обележавању и паковању супстанци. CLP преузима многе одредбе из Директиве о опасним супстанцама (DSD) и допуњава делове REACH Уредбе, позивајући се на DSD.

¹⁰ Директива о опасним супстанцама, или DSD је Директива 67/548/ЕЕЗ, која се односи на класификацију, паковање и обележавање опасних супстанци.

¹¹ REACH, члан 14.4

¹² REACH, члан 31.7

¹³ REACH, члан 37.1

¹⁴ REACH, члан 37.2

Носиоци регистрације који имају обавезу да укључе сценарио изложености у свој CSA су дужни да испуне овакав захтев. Њихов одговор треба да садржи или тражену подршку или оправдање зашто таква употреба није безбедна, у зависности од одређених услова.¹⁵ Носиоци регистрације могу да одбију да подрже коришћење њихове супстанце само уколико тиме штите здравље људи или окружење. Носиоци регистрације морају да пруже писмено образложење даљем кориснику и ЕСНА¹⁶. Уколико носилац регистрације одбије да подржи употребу или уколико даљи корисник није спреман да обавести добављача о употреби, даљи корисник би могао, на пример, да потражи другог добављача који пружа потребну подршку.

Информисањем носилаца регистрације о употреби се обезбеђују потребне информације за креирање одговарајућих мера за управљање ризицима за сценарио изложености. Даљи корисници и други учесници у ланцу набавке имају обавезу да проследи одређене информације осталим учесницима у ланцу набавке. То укључује информације које доводе у питање погодност мера за управљање ризицима за сценарио изложености, како је објављено у листи са подацима о безбедности.¹⁷

Носилац регистрације потом може да прилагоди мере за управљање ризицима, уколико је и где је то потребно. Заузврат, даљи корисници треба да добију информације на основу тога како они заиста употребљавају супстанцу.

Уколико даљи корисник није спреман да обавести добављача о посебној употреби, потребно је да преузме одговорност и да самостално припреми CSR, у складу са чланом 14 REACH Уредбе (погледајте Додатак 1)¹⁸. Међутим, постоји много услова које даљи корисници треба да испуне, па ће они вероватно тражити начин да избегну ову обавезу.¹⁹

На први поглед може бити нејасно да ли је сценарио изложености носилаца регистрације исти као права употребе даљег корисника. Уколико даљи корисник није сигуран, треба да предузме мере предострожности и информише добављача (а преко добављача и носиоца регистрације) о својој употреби. Носилац регистрације тада може да одлучи да ли се употреба даљег корисника поклапа са сценаријом изложености и може реаговати у складу са овом одлуком.

Кратко поређење REACH и CAD

Директиве које сачињавају CAD су државе чланице увеле применом захтева прописаних директивом на национално законодавство, мада државе чланице могу захтевати и додатне прописе. Са друге стране, REACH је свеобухватна ЕУ уредба која се примењује директно и самостално.

CAD прописује да су послодавци дужни да заштите безбедност и здравље запослених од ризика од свих хемијских агенаса. То укључује хемијске агенсе као што су дим који се скупља приликом процеса, и супстанце које постају опасне услед начина употребе. CAD прописује да су послодавци дужни да препознају, процене и контролишу (уколико је могуће, елиминацијом или смањивањем) такве ризике. У овом процесу најважније место заузима процена ризика послодавца, нацрт информација, као што су информације о обележавању, листе са подацима о безбедности или објављени водич, како би се користиле контролне мере које одговарају начину на који се хемијски агенс користи на њиховом радном месту.

¹⁵ REACH, члан 37.2. Други чиниоци укључују време - REACH, члан 37.3 прописује да, за „phase-in“ супстанце (где је рок за подношење досијеа за регистрацију и CSR може бити нека од наредних година), носилац или даљи корисник који спроводи одговарајуће CSA послове треба да испуни захтев за подржавање употребе пре рока за „phase-in“ супстанце, уколико даљи корисник поднесе захтев најмање 12 месеци пре рока.

¹⁶ REACH, члан 37.3

¹⁷ REACH, члан 34

¹⁸ http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/du_en.htm

¹⁹ REACH, члан 37.4

REACH се примењује за здравље запослених, не доводећи у питање CAD, што значи да се на CAD не утиче. Међутим, REACH се примењује и на заштиту животне средине и јавно здравље уопштено. У оквиру REACH, произвођачи или увозници морају да процене ризике које њихове супстанце могу представљати по људско здравље или животну средину и информисати даље кориснике (послодавце) како могу да смање ове ризике. REACH прописује да носиоци регистрације (произвођачи и увозници са врха ланца набавке) имају одговорност за доступност информација о супстанцама и креира нове начине комуникације између носилаца регистрација, Агенције за хемикалије и даљих корисника. Носиоци регистрације морају да информишу даље кориснике (послодавце) како да умање ове ризике. Уз ове додатне информације, очекује се побољшање процена ризика послодаваца у оквиру CAD.

Иако REACH прописује нове одговорности за носиоце регистрације и налаже да се тамо где је потребно развију мере за управљање ризицима, дужности послодаваца прописане CAD остају исте. Послодавци ће и даље морати да процене ризике и одлуче како да их контролишу на радном месту. Додатне информације које прикупе носиоци регистрација, а које ће проследити даљим корисницима, како је прописано REACH Уредбом, треба да унапреде начин на који се управља ризицима на радном месту.

Како се захтеви прописани у REACH и CAD уклапају

Између захтева које прописују REACH и CAD не би требало да буде проблема – захтеви из једног документа ојачавају и допуњују други. Табела 1 описује главне карактеристике REACH и CAD које су важне за послодавце и запослене и показује да заједно формирају свеобухватан режим за контролу ризика који настају од хемикалија на радном месту.

Табела – Поређење најважнијих одредби из REACH и CAD за процену ризика на радном месту

	REACH	CAD	Заједно
Опсег	REACH се примењује на већину супстанци и смеша и на неке артикле који су произведени или увезени, пласирани на тржиште или се употребљавају у ЕУ. Посебни захтеви су састављени за сваког учесника у ланцу набавке и описују колико је супстанца опасна по запослене, потрошаче и животну средину, и у којим количинама се производи или увози. REACH прописује да: - све супстанце које су произведене или увезене у ЕУ у количинама од 1 или више тона годишње,	CAD се примењује када се користе или производе хемикалије. Директива прописује да се контролишу све опасне супстанце, као и супстанце које постају опасне услед начина употребе на радном месту, укључујући и супстанце које настају у процесима, нпр. пиљевина, прашина од брашна, издувни гасови од дизел мотора или гуме, итд. Директива о карциногенима и мутагенима (2004/37/ЕЗ) се примењује на све карциногене категорије 1 и 2 (супстанце које могу да изазову рак) и мутагене супстанце	Свеобухватни режим који служи за заштиту запослених, потрошача и животне средине.

	<p>морају бити „регистроване“, осим уколико су посебно изузете.</p> <p>- уз све регистрације на 10 или више тона годишње, мора постојати и Извештај о безбедности од хемикалија са детаљном проценом ризика повезаних са употребом те супстанце.</p> <p>- употреба „супстанци које изазивају велику забринутост“ које су наведене у Додатку XIV Уредбе морају имати посебну „ауторизацију“.</p> <p>REACH ограничења се могу применити на сваку супстанцу која представља претњу, укључујући и оне за које није потребна регистрација. За све опасне супстанце и смеше које садрже опасне супстанце у количинама изнад дозвољених, свака мера за управљање ризицима наведена у Извештају о безбедности од хемикалија, мора бити укључена у листу са подацима о безбедности, која се мора доставити свим даљим корисницима.</p>	<p>које могу довести до промене генетског материјала), који су присутни на радном месту (у складу са 1А и 1В Уредбе о класификацији, обележавању и паковању ЕЗ 1272/2008).</p>	
<p>Процена ризика</p>	<p>REACH прописује обавезу за носиоце регистрација да објаве мере за управљање ризицима за безбедну употребу супстанци које производе, увозе или пласирају на тржиште. У неким случајевима, даљи корисници преузимају одговорност носиоца регистрације</p>	<p>CAD обавезује послодавце да изврше процену ризика по безбедност и здравље запослених и других лица, а који се јавља услед излагања опасним супстанцама и безопасним супстанцама које постају опасне. Уколико је погодно за заштиту здравља</p>	<p>Сваки учесник у ланцу производње, увоза, набавке и употребе хемикалија има одговорности у оквиру REACH и CAD. Мере за управљање ризицима прописане REACH Уредбом треба да буду део CAD процене ризика даљих корисника (послодавца).</p>

	за припрему информација које су обавезне, према одредбама из REACH.	њихових запослених, CAD налаже послодавцима да се увере да су њихови запослени под одговарајућим здравственим надзором.	
Супституција	REACH има за циљ прогресивну замену супстанци које изазивају велику забринутост, нпр. неке карциногене, мутагене или супстанце токсичне по репродукцију, одговарајућим алтернативним супстанцама или технологијама, тамо где је то технички и економски изводљиво.	У оквиру CAD, послодавци су дужни да елиминишу или сведу на најмању могућу меру ризике од хемикалија, супституцијом (заменом) са хемијским агенсима или процесима који нису опасни или су мање опасни. У случају карциногених или мутагенних супстанци, супституција је обавезна уколико је технички изводљиво.	REACH ће временом пружати све више информација које ће помоћи запосленима да процене које су хемикалије мање опасне од оних које су претходно употребљаване. То ће допринети бољој процени ризика на радном месту. Супстанце које изазивају забринутост ће бити повучене са тржишта, чиме се охрабрује развој безбеднијих замена.
Референтни ниво изложености	REACH прописује да су носиоци регистрације дужни да развију ниво изложености супстанци испод ког се не очекује појављивање штетних ефеката (DNEL). Он се користи за утврђивање мера за управљање ризицима које се морају проследити послодавцима. DNEL се примењује на све начине изложености (удисање, контакт са кожом, орални унос) за запослене и за потрошаче.	У оквиру CAD Европска Комисија предлаже индикативне граничне вредности за изложеност на раду (IOELV) које државе чланице морају да узму у обзир приликом одређивања националних граница за изложеност на раду (OEL). OEL се примењује за изложеност запосленог путем удисања, са знаком која указује на потенцијал да до изложености дође путем коже. Постоји и мали број обавезујућих граничних вредности (BOELV) које се заснивају на процени ризика по здравље и социјално-економских чинилаца који су потребни за контролу изложености.	Иако се DNEL и OEL заснивају на здравственом аспекту, нису формиран на исти начин. Примарна дужност је усклађивање са мерама за управљање ризицима и добра контролна пракса. То значи и усклађеност са релевантним референтним нивоом изложености.

Контрола	REACH прописује да су даљи корисници дужни да поштују мере за управљање ризицима.	CAD прописује да су послодавци дужни да прате добру контролну праксу и смернице, као и да одржавају контролне мере.	Успешна контрола смањења изложености на најмањи могући ниво.
Информације и обука	REACH прописује научну евалуацију за велики број супстанци. Приликом научне евалуације ће се детаљно проценити потенцијални утицаји по здравље. Обавезно је проследити послодавцима информације, укључујући и мере за управљање ризицима. То значи да је више информација доступно послодавцима о контроли ризика од хемијских производа које користе.	CAD прописује да су послодавци дужни да запосленима пруже информације и обуку о безбедној употреби хемијских агенаса на радном месту.	REACH и CAD ће резултирати бољом информисаношћу послодавца и запослених о хемикалијама које употребљавају.

Приступ за послодавце корак по корак

Иако се даљи корисници суочавају са две врсте обавеза у оквиру REACH и CAD, потребно је да обавезе изврше једном.

Као послодавац имате обавезу да:

Препознате присуство супстанци на радном месту које су опасне по запослене и по животну средину.

Проучите REACH мере за управљање ризицима у листи са подацима о безбедности и повезане „сценарије изложености“ за хемикалије које користите.

Уколико је пригодно, информишите своје добављаче о употреби сваке супстанце и обезбедите информације произвођачу, увознику или дистрибутеру који врши доставу супстанци, како бисте им помогли да припреме сценарио изложености као што је прописано REACH Уредбом.

Процените да ли је могуће елиминисати употребу опасних супстанци и да ли је могуће пронаћи мање опасну алтернативу. Послодавци би требало да су већ извршили ову процену у оквиру прописа из CAD, али је сада вероватно доступно више информација које треба узети у обзир²⁰.

Када је употреба опасних супстанци неизбежна, наставите да пратите захтеве прописане у CAD. Посебно, морате да:

Процените ризике по безбедност и здравље запослених, узимајући у обзир опасна својства супстанце, информације од добављача, ниво, врсту и трајање изложености, количину хемикалије, националне граничне вредности излагања на раду и закључке из здравственог надзора, уколико је потребно.

Наставите да пратите CAD захтеве који наводе опште принципе превенције и контроле²¹.

Упоредите постојеће процене ризика/контролне мере у оквиру CAD за супстанцу која се користи на радном месту уз одговарајуће мере за управљање ризицима из REACH Уредбе.

²⁰ CAD, чланови 5.2 и 6

²¹ CAD, члан 5

REACH „проширена листа са подацима о безбедности“ може садржати нове информације о хемикалијама и тако покренути захтев прописан у оквиру CAD да преконтролишете процену ризика од хемикалија.

Морате бити у могућности да покажете да је ваша процена адекватна – да сте препознали и применили све одговарајуће мере како бисте контролисали ризике на одговарајући начин, на основу информација које сте добили од добављача (на пример листе са подацима о безбедности) или других релевантних извора информација. То може захтевати додатну процену изложености, као што је узимање узорака ваздуха, итд.

Уколико можете да докажете да су ваше постојеће контролне мере, добијене према процени ризика која је прописана у оквиру CAD довољне да се достигне DNEL који је наведен у проширеној листи са подацима о безбедности, не треба да примењујете мере за управљање ризицима које се препоручују, уколико се оне разликују од ваших мера. Уколико сте увели алтернативне мере за контролу ризика које обезбеђују једнако ефективан ниво заштите, од одређених услова зависи да ли је потребно да припремите Процену безбедности од хемикалија (CSA) и Извештај о безбедности од хемикалија (CSR) за даљег корисника, како је описано у Додатку 1 овог документа. Како бисте сазнали више о овим условима, молимо вас да консултујете Водич за даље кориснике (Guidance for downstream users), ECHA, а посебно део који се односи на усклађивање сценарија изложености²².

Важно је да, уколико сматрате да неке или све мере за управљање ризицима у оквиру REACH Уредбе нису одговарајуће, обезбедите повратне информације вашим добављачима. Они су онда дужни да проследе ове информације кроз ланац набавке, све до носиоца регистрације или другог лица које креира CSA, што ће им омогућити да провере процену и прилагоде је, или вам саветују адекватност ваше процене ризика у оквиру CAD и покажу да алтернативне мере за управљање ризицима које сте увели пружају једнако ефективан ниво заштите.

Тамо где нове информације из REACH тако налажу, треба да промените постојеће контролне мере, на пример, уколико нова информација показује да се постојеће контролне мере не могу сматрати адекватним.

Уверите се да контролне мере настале као резултат испуњавају критеријуме прописане у CAD, укључујући правила о супституцији, мере за смањење ризика по редоследу приоритета и ограничење употребе опреме за личну заштиту само у случајевима када се ризици не могу контролисати на одговарајући начин другим средствима²³.

За већину ситуација, послодавци треба да увиде да праћење горенаведених корака испуњава захтеве прописане у оквиру REACH и CAD. Међутим, Додатак 1 овог документа обезбеђује додатне информације о томе шта треба радити када даљи корисник намерава да користи супстанцу у условима другачијим од описаних у сценарију изложености, или на начин који добављач не саветује, или уколико даљи корисник не пошаље информацију о намењеној употреби у ланцу набавке. Додатак 1 пружа информације о томе шта даљи корисник мора да уради уколико жели да користи супстанцу која изазива велику забринутост или супстанцу која је предмет рестрикције у оквиру REACH²⁴.

²² http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/du_en.htm

²³ CAD, члан 6

²⁴ http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/du_en.htm

Резиме најважнијих тачака

Креирање REACH треба да побољша безбедност и здравље запослених, пружајући боље информације, стварајући нове начине за комуникацију између послодавца и добављача и повлачењем са тржишта супстанци које изазивају велику забринутост.

Иако је REACH нов систем и представља нови начин размишљања, захтеви прописани CAD како су уведени у национално законодавство настављају да се примењују као и раније.

Објављивање REACH не значи да се обавезе послодавца дуплирају. Уколико послодавци већ испуњавају све услове прописане CAD, у многим случајевима имају само мало више посла поред контроле управљања ризицима, у светлу нових информација које су добијене услед појаве REACH и да уведу промене уколико је то потребно.

Додатак 1: други аспекти REACH који могу утицати на послодавце

Употреба коју не подржава носилац регистрације

Када даљи корисник не жели да његова употреба буде позната добављачу (нпр. због поверљивости комерцијалне природе), или уколико страна која је одговорна за CSA одбија да подржи предложену употребу, REACH пружа могућност да даљи корисник настави са употребом супстанце тако што ће преузети одговорност носиоца регистрације и припремити Процену ризика од хемикалија (CSA) или Извештај о безбедности од хемикалија (CSR)²⁵ и тиме обезбедити информације ЕЧА пре почетка или наставка одређене употребе²⁶.

Информације које се прослеђују ЕЧА укључују идентитет даљег корисника, регистарски број и идентитет супстанце, идентитет добављача и кратак опис употребе и услова коришћења²⁷.

Међутим, пријављивање Европској агенцији за хемикалије није потребно за супстанце (чисте или у смеши) које употребљава даљи корисник у количинама мањим од 1 тоне годишње за ту одређену употребу.

Употреба супстанци које изазивају велику забринутост или супстанци које су предмет рестрикције

REACH прописује да „супстанце које изазивају забринутост“ (SVHC) буду предмет „ауторизације“²⁸. Овакве супстанце укључују одређене карциногене и мутагене. Оне ће бити набројане у Додатку XIV REACH.

У многим случајевима ауторизацију за употребу супстанци које изазивају забринутост добија особа која се налази на врху ланца набавке (нпр. носилац регистрације). У таквим околностима, даљи корисник не мора да има посебну ауторизацију, уколико је употреба супстанце у складу са условима наведеним у ауторизацији и листи са подацима о безбедности, као и уколико је обавестио ЕЧА о употреби у року од 3 месеца од прве набавке супстанце²⁹.

Уколико даљи корисник намерава да користи супстанцу са списка из Додатка XIV која није ауторизована за ту употребу, пре употребе корисник је дужа да затражи ауторизацију од ЕЧА.

²⁵ http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/du_en.htm

²⁶ REACH, чланови 37.4 и 38.1

²⁷ REACH, члан 38.2

²⁸ REACH, чланови 55 до 66

²⁹ REACH, чланови 56.2 и 66.1

ЕСНА има регистар даљих корисника који употребљавају супстанце са списка из Додатка XIV, а информације ће бити доступне надлежним институцијама држава чланица³⁰. Уколико ауторизација за жељену употребу супстанце која изазива забринутост није одобрена, послодавац не може поново да се пријави да добије ауторизацију за исту употребу. Послодавац мора да престане са употребом. Пошто је разматрање увођења замене доступним алтернативама обавезно у оквиру Директиве о карциногенима и мутагенима, послодавац мора да провери могућност замене колико год је технички могуће под његовим специфичним условима употребе, чак и ако је одобрена ауторизација у оквиру REACH.

REACH и Директива о карциногенима и мутагенима налажу послодавцу да се увери да је излагање било којој супстанци са списка из Додатка XIV смањено на најмањи могући ниво, колико је то технички и практично могуће³¹. Даљи корисник треба да упореди услове ауторизације са контролним мерама које су препознате и усвојене у оквиру CAD, и да донесе одлуку на основу одељка 5 из овог водича.

Додатак XVII REACH уредбе такође наводи супстанце, смеше и артикле на које се рестрикција примењује на производњу, пласирање на тржиште и/или употребу супстанце. Одређује услове рестрикције за сваку супстанцу. Даљи корисници морају ускладити рад са овим условима³².

Додатак 2: Референтне вредности за ниво изложености

Уопштено

Границе изложености на раду (OEL) су референтни нивои за контролу изложености опасним супстанцама. OEL је ниво који описује „адекватну контролу изложености удисањем“.

Европска REACH уредба уводи нови систем одређивања референтних нивоа изложености на основу утицаја на здравље људи и на животну средину. REACH прописује да произвођачи и увозници одреде „Ниво изложености супстанци испод које се не очекује појављивање штетних ефеката“ (DNEL) за људе удисањем, гутањем или путем коже, као и „Концентрација за коју се предвиђа да нема ефекат“ (PNEC) за изложеност животне средине.

Друге врсте референтних нивоа изложености се примењују у специфичним околностима. На пример, Прихватљив ниво изложености оператера (AOEL) приликом одређивања услова употребе за производе за заштиту постројења (пестициди).

OEL, DNEL, AOEL и PNEC коегзистирају, а у неким ситуацијама се и могу и симултано применити на неке радне активности. Кључна порука је да корисници примене контролне мере, мере за управљање ризицима и услове употребе, тако да контролишу изложеност у оквирима релевантних референтних вредности.

Кратки извештај о главним карактеристикама сваке врсте ограничења је наведен испод.

³⁰ REACH, члан 66.2

³¹ Члан 5 Директиве о карциногенима и мутагенима прописује хијерархијски систем контролних мера како би се обезбедио најмањи могући ниво изложености. Погледајте и REACH, члан 60.10

³² REACH, члан 67.1 и Додатак XVII

Границе изложености на раду (OEL)

OEL представља концентрацију у ваздуху која вероватно неће имати значајан штетан утицај по здравље код већине запослених³³. OEL су увеле регулаторне институције користећи опсежне научне информације. Државе чланице уводе националне OEL. Обавеза да се усклађује са националним OEL се разликује од државе до државе. Када су национални OEL обавезујући, мора се поступати у складу са њима, чак и уколико је DNEL за исту супстанцу виши.

Индикативне граничне вредности изложености на раду (IOELV) су необавезујуће границе везане за здравље испод којих не би требало да дође до опасних утицаја по здравље. Ове вредности су прописане Директивом о хемијским агенсима (98/24/E3) и усвојене у Директивама Комисије. Државе чланице имају обавезу да поставе националне границе изложености које узимају у обзир IOELV. Међутим, државе чланице могу да поставе националне границе које су другачије од прописаног нивоа уколико се сматра одговарајућим. Тренутно постоји око 90 IOELV³⁴.

Обавезујуће граничне вредности изложености на раду (BOELV) су наведене у Додатку I Директиве о хемијским агенсима (98/24/E3). Оне одражавају факторе изводљивости док одржавају циљ обезбеђивања здравља запослених. Уколико су уведене BOELV, државе чланице имају обавезу да поставе националне OEL у вредности која не премашује BOELV³⁵. Обавезујућа ограничења су наведена и у Додатку III Директиве о карциногенима и мутагенима³⁶.

Прихватљиви ниво изложености оператера (AOEL)

AOEL се односе на људе који користе производе за заштиту погона и биоциде. AOEL се заснива на унутрашњој дози или „оптерећењу тела“, тј. количини која се уноси у тело путем контакта са кожом или удисањем. AOEL се користи као процена ризика која пореди предвиђене дозе дефинисаног производа и задатка са одређеним AOEL, како би се дефинисале дозвољене употребе тог производа.

Ниво изложености супстанци испод које се не очекује појављивање штетних ефеката (DNEL) и Концентрација за коју се предвиђа да нема ефекат (PNEC)

REACH прописује да су произвођачи и увозници дужни да утврде ниво изложености супстанци испод које се не очекује појављивање штетних ефеката (DNEL). Додатак I REACH уредбе дефинише DNEL као дозу изнад које људи не треба да буду изложени. DNEL се примењује на све видове изложености (оралним путем, путем коже или удисањем) у целој популацији (запослени, потрошачи и индиректна изложеност људи преко окружења, укључујући и неке подгрупе као што су деца и труднице). Постоји систематичан и добро дефинисан приступ за употребу фактора неизвесности за добијање DNEL. Произвођачи и увозници морају да израчунају DNEL као део њихове Процене безбедности од хемикалија (CSA) за све хемијске супстанце за које се може добити гранична вредност за безбедну изложеност и које се користе у количинама од 10 тона и више годишње. DNEL треба да буде наведен у Извештају о безбедности од хемикалија произвођача/увозника. DNEL је део карактеризације ризика. Проширена листа са подацима о безбедности (SDS) треба да садржи DNEL и OEL.

„Адекватна контрола“ значи изложеност људи испод DNEL, или испод концентрације за коју се предвиђа да нема ефекат (PNEC), за одговарајуће сегменте животне средине (нпр. водена/седиментна, копнена или атмосферска).

³³ Ово не мора да буде случај уколико су, откада је постављено ограничење, доступни нови подаци о утицају на здравље, нпр. у оквиру REACH.

³⁴ Тренутно постоје две директиве Комисије у којима се наводе IOELV: Директиве 2000/39/E3 и 2006/15/E3. Трећа IOELV Директива је недавно донета.

³⁵ Тренутно Додатак I Директиве 98/24/E3 садржи само један унос - за неорганско олово и његова једињења.

³⁶ Тренутно Додатак III Директиве 2004/37/E3 садржи само три уноса – за бензен, винил хлорид мономер и пиљевину.

Разматрање

У принципу, поређење нивоа изложености са DNEL обезбеђује алат за даље кориснике. Иако не постоји директна веза између DNEL и OEL, сваки је користан за добијање онога шта је потребно за адекватну контролу изложености. Пошто OEL у прошлости није пружао квантитативне информације о апсорпцији путем коже, DNEL би требало да обезбеди потпунију процену тога шта је потребно урадити како би се контролисала изложеност.

Када су и OEL и DNEL одређене за супстанцу на националном нивоу (за обе исто трајање и исти начин изложености), а мере за управљање ризицима на листи са подацима о безбедности су знатно строжи, послодавци остају одговорни за заштиту запослених и потребно је да потраже решење ситуације, заједно са добављачима и, уколико је примењиво, са релевантним националним институцијама.

AOEL и DNEL се могу поредити. Систематска примена фактора неизвесности и примарних вредности је важна за одређивање ових референтних вредности, али је употреба фактора неизвесности у одређивању OEL још увек мање систематична.

Европска Комисија је написала рад о IOELV и DNEL³⁷. IOELV које је одредила Европска Комисија се у неким ситуацијама могу користити као референтни ниво изложености за излагање удисањем уместо DNEL из REACH. Међутим, уколико постоје и други начини изложености (нпр. преко коже) или је трајање изложености другачије од оног које је обухваћено IOELV, носилац регистрације треба да постави DNEL.

Тренутно није изводљиво пратити DNEL за изложеност оралним путем и DNEL за изложеност путем коже, осим у специфичним случајевима коришћењем биолошких техника за праћење.

³⁷ http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/information_requirements_part_b_en.pdf